

هیأت ایرانی به دنبال راهی برای حل ریزگردهای خارجی به عراق سفر کرد

عضویت ایران در هیأت بین دولتی تغییر اقلیم

۱۴۷

گزارش

زیست بوم

تن

عراق تنها کشوری نیست که ریزگردهایش سهم آسمان ایران می شود. سالانه ۱۴۷ تن گردوغبار از کشورهای اطراف چون عراق، سوریه، عربستان، اردن، ترکیه، ارمنستان و افغانستان وارد می شود.

+

هیأت ایرانی دوباره راهی عراق شد تا درباره چگونگی مقابله با پدیده گردوغبارهایی که از سمت این همسایه غربی وارد کشور می شود، رایزنی کند. عراق تنها کشوری نیست که ریزگردهایش سهم آسمان ایران می شود. سالانه ۱۴۷ تن گردوغبار از کشورهای اطراف چون عراق، سوریه، عربستان، اردن، ترکیه، ارمنستان و افغانستان وارد می شود.

کشیدن را برای بخش بسیار زیادی از شهروندان ایرانی سخت کرده و حتی سال گذشته به مرگ تعدادی از شهروندان سوری و عراقی منجر شده است. سدسازی ترکیه در پروژه «کاپ» به این شرایط سخت و مخاطره آمیز دامن زده است. این کشور قصد دارد در پروژه «داب» روی رودخانه ارس، دجله، فرات و... ۹۰ سد بسازد که شرایط را برای کشورهای پایین دست یعنی سوریه، عراق و ایران به مراتب سخت تر خواهد کرد. ریزگردهایی که فقط نفس کشیدن را برای شهروندان ایرانی سخت نمی کند، این توده نارنجی-خاکستری به شدت زادآوری طبیعت ایران از جمله جنگل های زاگرسی را تحت تأثیر قرار می دهد. جنگل های زاگرسی خود سد سبز در مقابل ریزگردها هستند اما انباشت طولانی مدت ریزگردها و گردوغبار روی برگ و شاخه درختان به تنگ و بیمار شدن این دیواره سبز ارزشمند منجر می شود تا خسارت ورود ریزگردها تنها

به هزینه درمانی و سلامتی شهروندان ایرانی محدود نباشد.

کنفرانس بین المللی شهریورماه

ریزگردها اعلام کرده است. تشکیل صندوق منطقه ای گردو غبار یکی از پیشنهادهای ایران به شرکت کنندگان در نشست وزیران و مسئولان محیط زیست ۱۱ کشور در تبرامه سال گذشته بود که بیرگانی پس از تشکیل این صندوق از آن به عنوان یک گام بزرگ حل معضل کهنه گردوغبار یاد کرد. همچنین ایران شهریورماه سال جاری میزبان کنفرانس بین المللی «مقابله با طوفان های گردوغبار» در تهران است. پیش از کنفرانس شهریورماه، هیاتی از ایران به عراق سفر کرده تا در خصوص اجرایی شدن برنامه عمل زیرمنطقه ای مقابله با پدیده گردوغبار رایزنی کند.

منشأگردوغبار

کارشناسان درباره منشأ گردوغبارهایی که کشور را فرامی گیرد، معتقدند، گردوغبار موجود در عراق و ایران سیستم های مهاجری هستند که از غرب به شرق و یا شرق به غرب

پدیده خطرناکی که متولی مشخصی ندارد

مار بزرگی که دشت کاشان را می بلعد

۱۲۰

گزارش

شهلا منصوبه

خبرنگار

میلیمتر

کمترین میزان بارندگی در سال جاری، حدود ۶۰ میلیمتر است در حالی که در شرایط نرمال، میانگین سالیانه ۱۲۰ میلیمتر است و خشکسالی سال های اخیر به بروز پدیده فرونشست کمک کرده است

+

شکاف ها در دشت کاشان چون ماری سیاه و بزرگ مدام می چرخند، از چپ به راست و از بالا به پایین. شکاف هایی که چیزی در دلشان نیست اما هر آنچه که بر سرشان آوار شود را می بلعند. برخی از کارشناسان مجموع شکاف ها در دشت کاشان را حدود ۷۶ کیلومتر محاسبه کرده اند. مهدی شریفی، رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان کاشان به «ایران» می گوید: آمار دقیقی از مساحت فرونشست ها ندارد، اما حداقل از ۱۰ سال پیش این گونه فرونشست ها را به چشم دیده است. این شکاف ها در ابتدا حدود دو الی سه کیلومتر بودند اما به مرور زمان گسترش پیدا کرده اند. رضا شهبازی، مدیرکل دفتر بررسی مخاطرات سازمان زمین شناسی نیز می گوید که واقعیت این است که این رقم طولی و مستمر نیست. هرچند طول این پهنه زیاد است اما در همان محدوده کاشان وجود دارد.

۸۵ درصد خشکسالی شدید

استفاده بی رویه از سفره های آب زیرزمینی، عدم مدیریت مصرف بهینه آب در حوزه های کشاورزی، خانگی و صنعتی، کاهش نزولات جوی و تداوم خشکسالی در منطقه کاشان از عوامل تخریبگر پدیده فرونشست زمین محسوب می شوند؛ پدیده ای که در کنار سیل و زلزله کم کم به یک پدیده

خشکسالی های شدید و بسیاری شدید دارد.

وضعیت ناخوشایند

سال ها است که کارشناسان منابع طبیعی درخصوص پدیده فرونشست زمین هشدار داده اند اما جلسات مسئولان فقط به آمار و ارقام های فاجعه آمیز ارائه شده می گذرد و به راهکارهای اعلامی از سوی کارشناسان ارتباطی ندارد. محمدمهدی شریفی، رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان کاشان می گوید: این شکاف از ۶۱ میلیمتری بارندگی در دشت کاشان، می توان گفت که این دشت در سیطره کامل خشکسالی و تغییر اقلیم است. بر اساس این آمار فقط ۱۴ درصد این دشت دچار خشکسالی متوسط است و بیش از ۸۵.۵ درصد از پهنه مراتع آن

ریزگردها

فقط نفس

کشیدن

را برای

شهروندان

ایرانی

سخت

نمی کند،

این توده

نارنجی-

خاکستری

به شدت

زادآوری

طبیعت

ایران از

جمله

جنگل های

زاگسی

را تحت

تأثیر قرار

می دهد

منتقل می شوند و بیشترین شدت، غلظت و گستردگی را دارند. علت بروز آنها نیز کمبود رطوبت و نبود سازگار مناسب، خشکی محیط، کم بارشی و خشکسالی های سالانه است.

به گفته آنها هنگامی که زمین خشک می شود و این خشکی و خشکسالی تداوم دارد، آلودگی بیشتری برای رهاسازی خاک پیدا می کند و وزش بادهای معمولی هم به راحتی می تواند در این رهاسازی گرد و خاک تأثیرگذار باشند. در واقع با ضعیف بودن پوشش گیاهی، کمبود سبزیزگی و علفزارها و افزایش مناطق کویری و خاک لخت در معرض باد و فرسایش بادی، خیزش گرد و خاک فراوان تر می شود.

برنامه زیرمنطقه ای

مهم ترین هدف این سفر به گفته علی محمد طهماسبی بیرگانی، دبیر ستاد ملی سیاستگذاری و هماهنگی مدیریت پدیده گردوغبار، انجام اقدامات اجرایی مشترک با کشور همسایه است تا دانش، فناوری و تجربیات کشورمان برای مهار گردوغبار با مسئولان و کارشناسان کشور عراق به اشتراک گذاشته شود و زمینه برای تشکیل کارگروه فنی-اجرایی منطقه ای، تصویب و اجرای پیش نویس برنامه عمل زیرمنطقه ای که به ابتکار جمهوری اسلامی ایران تهیه شده، همچنین راه اندازی صندوق منطقه ای گردوغبار که از مصوبات اجلاس منطقه ای تبرامه سال گذشته بوده است، فراهم شود. کارشناسان ایرانی قرار است در این سفر سه روزه با معاونان وزرای محیط زیست و کشاورزی جمهوری عراق دیدار و گفت و گو کنند، از کانون های گردوغبار تأثیرگذار بر کشورمان بازدیدی داشته باشند و جلسات کارشناسی برای انتقال دانش، فناوری و تجربیات کشورمان در زمینه سازگاری و مدیریت و مقابله با پدیده گردوغبار به طرف های عراقی برگزار شود. آن گونه که طهماسبی بیرگانی می گوید: در این سفر از وزیر محیط زیست عراق برای شرکت در گروه های کاری این نهاد را مقابله با طوفان های ماسه و گردوغبار

که مقرر است در نیمه دوم شهریورماه سال جاری با حضور وزرای کشورهای مؤثر و متأثر از گردوغبار و نهادهای بین المللی برگزار شود، دعوت به عمل می آید.

عضویت در هیأت بین دولتی تغییر اقلیم

همزمان با سفر کارشناسان ایرانی به عراق، ایران به عضویت هیأت بین دولتی تغییر اقلیم نیز درآمد. آن گونه که رئیس سازمان هواشناسی کشور می گوید با تدبیر سازمان هواشناسی و رایزنی های دیپلماتیک وزارت امور خارجه، پس از گذشت حداقل ۱۵ سال نماینده کشورمان در بخش مربوط به انتشار ملی گازهای گلخانه ای به عضویت هیأت بین دولتی تغییر اقلیم (IPCC) درآمد. محمد رحیمی از جمهوری اسلامی ایران و نماینده ای از مالدیو به عضویت هیأت بین دولتی تغییر اقلیم درآمدند.

سازمان هواشناسی کشور به عنوان مرجع ملی IPCC در ایران دو نماینده برای هفتمین انتخابات هیأت بین دولتی تغییر اقلیم معرفی کرد که یک نماینده برای نخستین بار در حداقل ۱۵ سال اخیر به عضویت این نهاد مهم در حوزه تغییر اقلیم درآمد. محمد رحیمی از اعضای هیأت علمی دانشگاه سمنان و استاد گروه آموزشی بیابان زدایی دانشکده کویرشناسی دانشگاه است.

همچنین هر کارگروه تخصصی IPCC در رئیس مشورت، ۷ نایب رئیس - نایب رئیس منطقه ۲ آسیا نماینده ای از نیال است- و ۱۲ عضو کاری از مناطق مختلف شش گانه سازمان جهانی هواشناسی از سراسر جهان دارد که بین کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه توزیع می شوند.

لازم به ذکر است که هیأت بین دولتی تغییر اقلیم موسوم به IPCC صبح دیروز انتخابات خود را در نایروبی به پایان رساند. در خلال پنجاه و نهمین جلسه چهارروزه این هیأت، دولت های عضو، ۳۴ عضو جدید از جمله رئیس، ۳ معاون و رؤسا و اعضای گروه های کاری این نهاد را انتخاب کردند.

کارشناسان درباره منشأ گردوغبارهایی که کشور را فرامی گیرد، معتقدند، گردوغبار موجود در عراق و ایران سیستم های مهاجری هستند که از غرب به شرق و یا شرق به غرب

منتقل می شوند و بیشترین شدت، غلظت و گستردگی را دارند. علت بروز آنها نیز کمبود رطوبت و نبود سازگار مناسب، خشکی محیط، کم بارشی و خشکسالی های سالانه است.

ترمیم و جبران نمی شوند. رئیس اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان کاشان می گوید: دانشگاهیان و افراد علمی باید در این زمینه به صورت جدی ورود و مطالعات صورت گرفته را اجرایی کنند.

کاشان صاحب بزرگترین فرونشست نیست

در این رابطه رضا شهبازی، مدیرکل دفتر بررسی مخاطرات سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور به «ایران» می گوید: این شکاف هرچند بزرگ و طولانی است اما بزرگ ترین فرونشست کشور محسوب نمی شود. این شبکه و شکاف از سال های ۹۷ بوده و در حال رشد است. با آمدن سیلاب تونل هستند، موجب تخریب های زیادی می شوند. در برخی از نقاط سقف فرونشست ها که به صورت تونل هستند را فروری می زنند. مدیرکل دفتر بررسی مخاطرات سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور با بیان اینکه فرونشست کاشان بعد از فرونشست نیشابور قرار دارد، می گوید: از این نمونه فرونشست ها در دشت های استان کرمان، نیشابور، مرودشت فارس، رفسنجان، جیرفت و مهاباد اصفهان وجود دارد. شاخص های خاصی برای مقایسه با سایر پهنه های کشور وجود دارد که آنها مبنای بزرگ و کوچک بودن فرونشست ها محسوب می شوند و ممکن است هر سال جایی بیشتر یا کمتر شود و سال به سال فرق کند.

به گفته شهبازی، فرونشست ها در این دشت نامتقارن است. در بخشی بزرگ و در یک بخش دیگر کوچک است و در مرز این دو بخش کاشان به صورت خاص این شکاف با گسل زندان کاشان تطابق دارد. مدیرکل دفتر بررسی مخاطرات سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور می گوید: این شکاف از گذشته وجود داشته اما از ۶ سال پیش تشدید شده است.

زیست بوم

اخبار

تعمیر

مجتبی ذوالجودی معاون محیط زیست دریایی سازمان حفاظت محیط زیست با بیان اینکه آستانه تاب آوری تالاب هورالعظیم وابسته به تأمین قنایه است، گفت: در صورت عدم تأمین قنایه کامل تالاب و عدم رهاسازی آب، تالاب تحت تأثیر تنش و آسیب جدی قرار خواهد گرفت.

ایستاد

مهدی پیرهادی، رئیس کمیسیون سلامت شورای شهر تهران گفت: وزارت نیرو کمی دورتر از تهران در زمستان اجازه مازوت سوزی را به نیروگاه ها می دهد.

ایستاد

صادق توسلی، کارشناس محیط زیست با اشاره با اهمیت تأمین آب در احیای تالاب الله آباد گفت: باید در قانون قنایه تالاب بازنگری کرده و برای بازچرخانی آب این تالاب نیز تدبیری اندیشیده شود.

ایرنا

سرنگ عزیز قلاوند، فرمانده یگان حفاظت اداره کل منابع طبیعی خوزستان گفت: حدود ۹۰ درصد آتش سوزی مراتع و جنگل ها عامل انسانی دارد که از این میزان ۸۰ درصد بر اثر سهل انگاری است.

مهر

غلامرضا ابدالی، مدیرکل دفتر حفاظت و مدیریت حیات وحش گفت: بر اساس جلسه دیروز کمیسیون ایمنی راه ها، سرعت مجاز خودروها در مسیر عباس آباد- میامی جهت حفاظت از یوزپلنگ ایرانی از ۱۱۰ به ۸۰ کیلومتر بر ساعت کاهش یافت.

ایرنا

مسعود حاتمی، مسئول دبیرخانه مدیریت زیست بومی تالاب های کهکلیویه و بویراحمد گفت: تالاب ۲۴ هکتاری دائمی «شزم دژنگ» که یکی از منحصربه فردترین تالاب های این استان است با برداشت های آب از چشمه های بالا دست در خطر خشک شدن قرار دارد.

ایستاد

صادق رحمتی، مسئول خانه محیط زیست شهرستان چالوس گفت: اکنون آفت و درختان زربین از کاج رسیده و ۷۴۰۰ هکتار از جنگل ها و ذخیره کاج سیاه و سرو زربین که تنها گونه سرو خزان کننده و مقاوم به آهک بوده هم اکنون دچار بیماری ولایت شده است و باید سریع وارد عمل شد تا آفت و بیماری به سایر گونه ها به دلیل پلی فاز بودن عامل بیماری سرایت نکند.

ایرنا

رحیم مجدمی، رئیس اداره حفاظت محیط زیست شادگان گفت: بخشی از تالاب شادگان خشک شده و این تالاب در وضعیت مناسبی قرار ندارد.

ایستاد

امید اکبری، سرپرست سازمان عمران و بازآفرینی فضاهای شهری شهرداری رشت از طرح ایجاد «گستروپارک» در حاشیه تالاب عینک خبر داد و گفت: ایجاد فضاهای گردشگری در حاشیه تالاب، موصوبه ستاد بازآفرینی استان گیلان را دارد.